

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Koncepce harmonie ve zlomcích Hérakleita z Efesu: komentář ke zlomkům B 51, B 8 a B 54

AUTOR: Lukáš Voborský

POSUDEK OPONENTA:

Předložená bakalářská práce splňuje všechny požadavky, které jsou na tento typ práce kladeny. Autor si vymezil (ve srovnání s většinou předkládaných bakalářských prací) poměrně úzké téma - totiž předvést výklad pojmu *harmonia* v rámci Hérakleitova myšlení. Zvolené téma ovšem pojednává velmi podrobně a precizně.

Domnívám se, že se autor svého úkolu zhostil velmi zdařile. Interpretace myšlení presókratiků obecně - a toho Hérakleitova speciálně - je poměrně obtížná záležitost, uvážíme-li charakter pramenů, z nichž lze čerpat. Práce s nimi předpokládá vždy také jisté filologické zázemí. Navíc výrazy, které se zde objevují, nejsou zdaleka oněmi poměrně jasně rozlišitelnými termíny, na které jsme možná zvyklí z filosofie novověké a které bychom mohli mít tendenci hledat i u presókratiků. Porozumět jim předpokládá vždy také zasadit je do širšího kontextu. Toho si je autor vědom a v první kapitole se tudíž zabývá užíváním slova *harmonia* v Hérakleitově době obecně. Mapuje různé významy, v nichž se toto slovo objevuje a které tedy mohl mít na mysli také Hérakleitos. Specifickou roli hrála *harmonia* u pýthagorejců, kterým je proto též věnována zvláštní kapitola.

Po té se již autor zaměřuje na smysl slova *harmonia* u Hérakleita. Omezuje se na výskyt tohoto výrazu v přímých zlomcích, tj. ve zl. B 51, B 8, B 54. Různým způsobem výkladu a překladu těchto zlomků věnuje vždy zvláštní kapitulu. Stejně jako v předcházející části eseje i zde autor předvedl velmi poctivou a „řemeslně“ (v tom dobrém a pozitivním slova smyslu) zvládnutou práci spojenou se studiem sekundární literatury. Je zřejmé, že se v dané problematice velmi dobře orientuje, že dovede vybrat relevantní výklady a komentáře a pokud některý přijímá a jiný nikoli, dokáže svoji pozici vždy argumentovat a obhájit.

Ve čtvrté kapitole s názvem „Koncepce harmonie v Hérakleitově myšlení“ pak autor na základě výše rozebraných interpretačních možností předkládá vlastní koncepci. Jeho čtení uvedených zlomků je vedeno snahou podržet slovo *harmonia* jako výraz s obecným dosahem, tj. je veden snahou podržet jeho význam i v rámci a v kontextu Hérakleitova myšlení jako celku. Promýšlí jej tedy zejména v souvislosti s naukou o jednotě protikladů a s Hérakleitovým pojetím sváru, boje a pohybu jako určení, charakterizujících celek. Obraz *harmonia* (tj. obraz lyry a luku ze zl. B 51) ukazuje jako obraz dynamický, přičemž jeho pohyb vidí jako řízený časem, časovou symetrií. Pokud jde o motivy času, sváru a práva, vztahuje autor Hérakleita k Anaximandrově a motiv řízení pohybu, dynamiky celku časem vidí jako projev závislosti na Anaximandrově myšlení (přičemž tato závislost se mi zdá jako nejméně argumentačně podložený motiv).

Celkově má předložená bakalářská práce vysokou úroveň, a to jak po stránce obsahové a formální, tak také jazykové. Autor prokázal, že se v dané problematice velmi dobře orientuje, zdaleka se však neomezil jen na referenci jiných výkladů či interpretací. Podává vlastní čtení, vlastní rozumění, které by však bez předchozího velmi systematického zvážení všech možných výkladových variant nebylo možné.

Práci provází dostatečný poznámkový aparát, je doplněna bohatou bibliografií a přílohou se seznamem použitých Hérakleitových zlomků řady B, což umožňuje velmi dobrou orientaci a usnadňuje případnou další práci s tímto textem.

Na základě výše uvedeného bakalářskou práci Lukáše Voborského jednoznačně doporučuji k přijetí, hodnotím ji jako výbornou a navrhuji bodové ohodnocení na škále 45-50 bodů podle průběhu obhajoby.

V Praze dne 15.10.2007

Marie Pětová